

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1TdoV/12/2021
Identifikačné číslo spisu: 9515100127
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2022
Meno a priezvisko: JUDr. Martina Zeleňaková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:9515100127.8

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Martiny Zeleňakovej a sudcov JUDr. Martina Bargela, JUDr. Dany Wänkeovej, JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Jany Kostolanskej, v trestnej veci obvineného Ing. U. L. a spol., pre pokračovací zločin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 266 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona sčasti v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom 31. mája 2022 v Bratislave, o dovolaniach obvinených Ľ. H., Ing. U. L. a generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2020, sp. zn. 2 To 6/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolania obvinených Ľ. H., Ing. U. L. a generálneho prokurátora Slovenskej republiky odmieta.

Odôvodnenie

Dovolaniami napadnutým uznesením Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolania prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) a obžalovaných Ing. U. D., Ing. U. L. a Ľ. H. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu, pracovisko Banská Bystrica (ďalej len „Špecializovaný trestný súd“ alebo „prvostupňový súd“) zo 16. mája 2019, sp. zn. BB-4T/27/2015.

Uvedeným rozsudkom Špecializovaného trestného súdu boli obvinení Ing. K. F. a Ing. U. D. uznaní za vinných z pokračovacieho zločinu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona sčasti v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona, spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona a obvinení Ing. U. L. a Ľ. H. z pokračovacieho prečinu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 Trestného zákona, spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona, na skutkovom základe, že

Ing. U. D., konateľ obchodnej spoločnosti U., s.r.o., so sídlom v X., X. XXX, (ďalej ako U.) a Ing. K.

F., konateľ obchodnej spoločnosti E., s.r.o., so sídlom v X., X. J. XX (ďalej ako E.), s cieľom zadovážiť neoprávnený prospech firme U. získaním zákazky s hodnotou prevyšujúcou 9 miliónov eur k výstavbe administratívnej budovy Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja v predstieranom verejnom obstarávaní po vzájomnej dohode s obvineným Ing. Y. L., PhD., podpredsedom Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja, so sídlom v X., F. X (ďalej ako ÚNSK), ktorý za tým účelom oslovil Ing. D. Š., vedúcu Oddelenia pre verejné obstarávanie, Odboru majetku a podnikateľských aktivít, ÚNSK, a po rozdelení si úloh vyplývajúcich z ich postavenia a zo zastávania funkcií na ÚNSK, koordinovane a plánovito vykonávali v období od mesiaca marec roku 2011 najmenej do 3. októbra 2011 v Nitre, predovšetkým v sídle ÚNSK svoju činnosť tak, že v rozpore s § 9 ods. 4 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov Ing. D. Š. na základe pokynu Ing. Y. L., PhD., (obaja uzavreli po skončení vyšetrovania s prokurátorom dohodu o vine a o treste), udelenom dňa 22. marca 2011 v X. na F. X so zámerom zabezpečiť úspešný výber zhotoviteľa diela „Administratívna budova NSK,“ pre spoločnosť U., účelovo pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 58/2011 Z. z. ako novely zákona o verejnom obstarávaní ohľadom zníženia finančného limitu pre zákazky a povinnosti zverejňovať verejné obstarávania aj pre zákazky s nízkou hodnotou zahájila dňa 22. marca 2011 tri verejné obstarávania zadaním výzvy na predloženie cenových ponúk vybraným subjektom podľa § 102 a nasl. zákona o verejnom obstarávaní s predpokladanou hodnotou zákazok nižšou ako 30 000 eur formou tzv. prieskumu trhu, a to:

- dve verejné obstarávania na výkon stavebného dozoru na stavbe „Administratívna budova NSK“, pre objekty pozemných stavieb a pre objekty inžinierskych činností, ku ktorým Ing. D. Š. poverila L. H. a Ing. U. L., zodpovedných zástupcov spoločnosti K. K. - S. R.Á. R., spol. s r.o., so sídlom v V., L. XX (ďalej ako K.) zabezpečiť potrebné písomné doklady k trom potenciálnym súťažiacim pre každé verejné obstarávanie a k ich cenovým ponúkam tak, aby sa víťazmi týchto dvoch verejných obstarávaní stali dopredu určené spoločnosti T., a.s., so sídlom v V., B. XXXX/XX, IČO: XX XXX XXX, (ďalej ako T.) a R. D., s.r.o., so sídlom v V. V., IČO: XX XXX XXX (ďalej ako R. D.), a to tým spôsobom, že spoločne organizovali, koordinovali a vykonávali jednotlivé činnosti v rámci týchto zahájených verejných obstarávaní, založené na zabezpečovaní dopredu určených víťazných spoločností a ďalších súťažiacich spoločností, na poskytovaní vzorových podkladov pre vypracovanie ponúk ešte pred samotným spracovaním výzvy, na zámenách a účelových úpravách cenových ponúk v priebehu ich vyhodnocovania, na dohadovaní podmienok spísania mandátnych zmlúv, čo vyústilo k podpisu mandátnych zmlúv medzi mandantom NSK, za ktorý ich podpísal Ing. Y. L., PhD. dňa 3. októbra 2011, a mandatárom Y.-U. pre Inžinierske činnosti na stavbe „Administratívna budova NSK pre objekty pozemných stavieb“ za odplatu 27 900 eur bez DPH, a mandatárom R. D. pre Inžinierske činnosti na stavbe „Administratívna budova NSK pre objekty inžinierskych sietí“ za odplatu 28 800 eur bez DPH, ktoré boli zaevidované na webovej stránke NSK pod označením 1695/2011MAJETOK a 1696/2011MAJETOK, ku ktorým boli dňa 23. novembra 2011 podané výpovede zo strany ÚNSK, zastúpeného Ing. Y. L., PhD.,

- jedno verejné obstarávanie na výber externého obstarávateľa pre výber zhotoviteľa stavby „Administratívna budova NSK,“ pričom toto Ing. D. Š. v spolupráci s Ing. K. F., ktorý zastupoval spoločnosť E. v uvedenom verejnom obstarávaní, po dohode s Ing. U. D., ktorý mal vážny záujem o získanie zákazky pre spoločnosť U. na zhotovenie stavby Administratívna budova NSK, a to tým spôsobom, že spoločne organizovali a koordinovali jednotlivé postupy tak, aby sa úspešným víťazom zahájeného verejného obstarávania pre externého obstarávateľa stala spoločnosť E., a aby ňou následne v plánovanom verejnom obstarávaní bola vybratá firma U. ako zhotoviteľ predmetnej stavby, pričom vykonávali jednotlivé kroky k zabezpečeniu ďalších súťažiacich spoločností a im prislúchajúcich listinných materiálov, k poskytovaniu vzorových podkladov pre vypracovanie ponúk ešte pred samotným spracovaním výzvy, k zámenám a účelovým úpravám ponuky v priebehu samotného verejného obstarávania vo vzťahu k referenciám až po dohadovanie podmienok spísania mandátnej zmluvy, čo vyústilo k podpisu mandátnej zmluvy medzi mandantom NSK, za ktorý ju podpísal Ing. Y. L. dňa 2. júna 2011, a mandatárom spoločnosťou E., za ktorú ju podpísal Ing. K. F. dňa 10. mája 2011, pre výber zhotoviteľa stavby Administratívna budova NSK za odmenu 10 099 eur bez DPH, ktorá bola zaevidovaná na webovej stránke NSK pod č.: 1053/2011MAJETOK, pričom v nastávajúcom období

bola predmetná mandátna zmluva medzi NSK a firmou E. ukončená dohodou z 3. októbra 2011, evidovanou pod č. 1482/2011, a teda zo strany firmy E. nedošlo k realizácii verejného obstarávania a k výberu úspešného uchádzača pre zhotovenie predmetnej stavby, v prípade čoho by firma U. ako vopred určený zhotoviteľ predmetnej stavby získal neoprávnený prospech z činnosti na predmetnej stavbe podľa znaleckého posudku najmenej vo výške 180 955,11 eur bez DPH.

Špecializovaný trestný súd za to uložil obvineným:

Ing. U. D. podľa § 266 ods. 3, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) a § 39 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 roky, výkon ktorého trestu podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona podmienične odložil s probačným dohľadom nad jeho správaním v skúšobnej dobe, ktorú mu podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona ustanovil na 3 roky a zároveň mu podľa § 51 ods. 4 písm. g) Trestného zákona uložil povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediálnym úradníkom inému výchovnému programu. Okrem toho mu podľa § 56 ods. 1 Trestného zákona uložil peňažný trest vo výške 5 000 eur a pre prípad, že by výkon tohto peňažného trestu bol úmyselne zmarený, uložil mu podľa § 57 ods. 3 Trestného zákona náhradný trest odňatia slobody na 1 rok,
Ing. K. F. podľa § 266 ods. 3, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j), l), n), § 39 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. d) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 2 roky a 6 mesiacov, výkon ktorého trestu podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona podmienične odložil s probačným dohľadom nad jeho správaním v skúšobnej dobe, ktorú mu podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona ustanovil na 3 roky a zároveň mu podľa § 51 ods. 4 písm. g) Trestného zákona uložil povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediálnym úradníkom inému výchovnému programu,
Ing. U. L. podľa § 266 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, výkon ktorého trestu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienične odložil za určenia skúšobnej doby na 1 rok podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona,
Ľ. H. podľa § 266 ods. 1, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov, výkon ktorého trestu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienične odložil za určenia skúšobnej doby na 1 rok podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona.

V kontexte preskúmvanej veci je potrebné zdôrazniť, že vyššie uvedenému konaniu predchádzalo vydanie rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 15. apríla 2016, sp. zn. BB-4T/27/2015, ktoré bolo v celom rozsahu zrušené na podklade odvolaní prokurátora a obvinených Ing. U. L. a Ľ. H. uznesením najvyššieho súdu z 15. augusta 2017, sp. zn. 2 To 9/2016, v spojení s opravným uznesením zo 6. septembra 2017, sp. zn. 2 To 9/2016; najvyšší súd týmto rozhodnutím vrátil vec prvostupňovému súdu s tým, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Špecializovaný trestný súd následne vydal rozsudok z 11. októbra 2017, sp. zn. BB-4T/27/2015, ktorý bol na podklade odvolaní prokurátora a obvinených Ing. U. L., Ľ. H. a Ing. K. F. (druhýkrát) uznesením najvyššieho súdu z 26. novembra 2018, sp. zn. 2 To 2/2018 zrušený v celom rozsahu s tým, aby prvostupňový súd vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol. Ďalšie rozhodovanie vo veci tvorí vyššie popísané konanie.

Obvinení Ing. U. L. a Ľ. H. prostredníctvom obhajcu, Mgr. Michala Ferčáka, podali obsahovo identické dovolania proti uzneseniu najvyššieho súdu z 23. júna 2020, sp. zn. 2 To 6/2019, ako i jemu predchádzajúcemu konaniu, deklarujúc naplnenie dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) a i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku obvinení uviedli, že vo vzťahu k ich osobám bola podaná obžaloba pre trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1, ods. 2 písm. e) v spojení s § 138 písm. i) Trestného zákona. Nakoľko podľa § 14 písm. b) Trestného poriadku je pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu pri tomto trestnom čine daná len pri kvalifikácii podľa § 266 ods. 3 Trestného zákona, v ich prípade musela byť pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu založená s poukazom na § 14 písm. m) Trestného poriadku. Nevyhnutným predpokladom pre to však bolo splnenie podmienok pre spoločné konanie podľa § 18 ods. 1 Trestného poriadku.

Obvinení v tejto súvislosti uviedli, že prokurátor v tejto veci podal 8. júna 2015 návrh na schválenie dohody o vine a treste vo vzťahu k obvineným Ing. Y. L., PhD. a Ing. D. Š. a toho istého dňa podal obžalobu na Ing. U. D. a spol. Z tejto obžaloby pritom vyplýva, že jej predmetom boli dva samostatné skutky - jeden sa týkal dvoch verejných obstarávaní na stavebné dozory (obvinení Ing. U. L. a L. H.Á.X.) a druhý výberu externého obstarávateľa pre výber zhotoviteľa administratívnej budovy Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja (obvinení Ing. K. F. a Ing. U. D.). Z tejto obžaloby podľa obvinených vyplýva, že malo ísť o samostatné verejné obstarávania a že tieto skutky nie sú medzi obvinenými personálne ani skutkovo prepojené. Z obžaloby nevyplývajú žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné zistiť, v čom má spočívať vecná súvislosť medzi trestnými činmi, ktoré mal prejednať Špecializovaný trestný súd. Objektívnu súvislosť trestných činov, t. j. súvislosť trestných vecí viacerých obvinených, predstavujú prípady spolupáchateľstva, účastníctva alebo nadväznosti trestnej činnosti iných osôb na trestnú činnosť hlavného páchatela pri niektorých formách trestnej súčinnosti. O žiadnu z takýchto možností však v tomto prípade nejde a trestná činnosť, ktorá im bola kladená za vinu, nemala vecnú súvislosť s trestnou činnosťou kladenou za vinu obvineným Ing. K. F. a Ing. U. D., ktorých ani len nepoznali.

Čo sa týka dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, obvinení uviedli, že napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, nakoľko z ustáleného skutkového stavu nevyplýva, že by svojim konaním naplnili zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 266 ods. 1 Trestného zákona.

Obvinení uviedli, že už v odvolacom konaní namietali, že hoci úmysel spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému prospech je zákonným znakom skutkovej podstaty trestného činu podľa § 266 Trestného zákona (bez ohľadu, ktorou z alternatívne formulovaných objektívnych stránok mal byť skutok spáchaný) a hoci pojem škoda a prospech sú jasne vymedzené v § 125 ods. 1 Trestného zákona, v skutkovej vete rozsudku Špecializovaného trestného súdu nie je žiadnym spôsobom konkretizované, komu a akú škodu mali svojim konaním spôsobiť, resp. komu a aký prospech mali zadovážiť. Argumentácia súdu na s. 41 rozsudku, že dojednaním prednosti alebo výhodnejších podmienok na úkor iných súťažiteľov, nepochybne, má takýto súťažiteľ z protiprávneho konania iných osôb prospech, má podľa názoru obvinených povahu všeobecného konštatovania, ktorého akceptovanie nemôže v odvetví trestného práva obstať. Ak totiž raz Trestný zákon v ustanovení § 266 vyžaduje na vyvedenie trestnoprávnej zodpovednosti konanie v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému prospech, táto škoda alebo prospech musia byť bez akýchkoľvek rozumných pochybností preukázané a konkretizované, pričom tieto zistenia musia byť súčasťou skutkovej vety výroku odsudzujúceho rozsudku. Uvedené v tomto prípade splnené nebolo. Jediné sumy, obsiahnuté v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku, sú hodnoty jednotlivých zákaziek, pričom tieto za výšku škody ani prospechu nemôžu byť považované, s čím súhlasil aj odvolací súd.

Obvinení ďalej uviedli, že zo skutku nevyplýva naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 266 ods. 1 Trestného zákon, ktorou je konanie v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní alebo dojednanie niektorému súťažiteľovi prednosti alebo výhodnejších podmienok na úkor iných súťažiteľov. Aj keď súťažiteľom, podľa názoru obvinených, nie je potenciálny účastník verejného obstarávania, ale výlučne súťažiteľ, ktorý predložil ponuku spĺňajúcu podmienky vyhláseného verejného obstarávania, im bolo fakticky kladené za vinu, že verejné obstarávania na stavebný dozor mali byť len fiktívne. Z povahy veci je potom vylúčené, aby mal niektorý zo súťažiteľov dojednanú prednosť alebo výhodnejšie podmienky na úkor iných súťažiteľov.

Vzhľadom na znenie § 102 zákona č. 25/2006 Z. z., obsah metodických usmernení Úradu pre verejné obstarávanie z daného obdobia, výpoveď svedka Ing. Y. L., PhD. z hlavného pojednávania konaného 14. decembra 2015 a znenie § 155h zákona č. 58/2011 Z. z. je podľa obvinených zrejme, že nemuseli mať žiadne dôvodné pochybnosti o oprávnení verejného obstarávateľa rokovať s konkrétnymi záujemcami a o zákonnosti tohto postupu. Pokiaľ ide o § 9 zákona č. 25/2006 Z. z., tak v ich prípade absentuje splnenie subjektívnej podmienky konania v spolupáchateľstve. Verejný obstarávateľ bol navyše, nepochybne, oprávnený pri zadávaní zákazky s nízkou hodnotou určiť celý postup verejného

obstarávania. Postup, v rámci ktorého boli oslovení konkrétni uchádzači, tak nemohol byť diskriminačný ani odporujúci § 9 ods. 4 zákona č. 25/2006 Z. z. Konanie v rozpore so zákonom č. 58/2011 Z. z. je taktiež z povahy veci vylúčené, nakoľko vyhlasovanie verejných obstarávaní v období od jeho schválenia do nadobudnutia účinnosti nezakazoval, práve naopak (viď § 155h zákona č. 58/2011 Z. z.).

Z inkriminovaného skutku, podľa názoru obvinených, nevyplýva, že by v súvislosti s verejným obstarávaním v úmysle zadovážiť inému prospech, konali v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní a dojednali niektorému súťažiteľovi prednosť alebo výhodnejšie podmienky na úkor iných súťažiteľov. Popis skutku v tomto smere obsahuje iba všeobecné formulácie. Časť týkajúca sa určenia konkrétnej výšky škody alebo prospechu, ktoré mali byť ich konaním spôsobené, v skutkovej vete úplne absentuje.

Obvinení navrhli, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým uznesením ako aj jemu predchádzajúcim konaním boli z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) a i) Trestného poriadku porušené príslušné ustanovenia zákona (§ 319 Trestného poriadku) v ich neprospech. Aby zrušil toto uznesenie a najvyššiemu súdu prikázal vec v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.

Prokurátor k týmto dovolaniam zaujal negatívne stanovisko.

Pokiaľ ide o namietanú vecnú príslušnosť Špecializovaného trestného súdu, tak podľa názoru prokurátora, podmienky pre spoločné konanie voči všetkým obžalovaným boli splnené podstatou samotného skutku zloženého z viacerých konaní viacerých aktérov, ktorých spája spoločný zámer, deľba ich úloh, plánovitosť a koordinácia ich konaní. Z dokazovania jasne vyplýva, že hoci v obžalobe špecifikované verejné obstarávania, týkajúce sa zabezpečenia externého obstarávateľa (obvinení Ing. U. D. a Ing. K. F.) a dvoch stavebných dozorov (obvinení Ing. U. L. a Ľ. H.), boli „realizované“ ako samostatné, vzťahovali sa k tomu istému predmetu zákazky - výstavbe administratívnej budovy Úradu Nitrianskeho samosprávneho kraja. Rozdelenie týchto tendrov Ing. Y. L., PhD. a Ing. D. Š. bolo účelové, aby sa dodržala cenová úroveň zákaziek limitovaných pre zákonnú formu verejných obstarávaní a boli riadené tými istými vedúcimi členmi skupiny viacerých obvinených. Špecializovanému trestnému súdu bola s tým istým spisovým materiálom súčasne podaná obžaloba na štyri osoby ako aj návrh na schválenie dohody o vine a treste s ďalšími dvomi osobami. Nemožno súhlasiť s tým, že by išlo o obžalobu podanú na dva samostatné skutky. Ak aj prvostupňový súd neuznal žalovanú právnu kvalifikáciu skutku v podobe súčasnosti obžalovaných na ňom ako organizovanú skupinu, tak už z popisu skutku je zrejmé, že obvinení Ing. U. L. a Ľ. H. konali v spoločnom konaní s Ing. D. Š. a Ing. Y. L., PhD. (právoplatne odsúdenými za ten istý skutok aj vo vzťahu k obvineným Ing. U. D. a Ing. K. F.) a je tu teda dostatočne preukázaná spojitosť medzi obvinenými práve cez tieto právoplatne odsúdené osoby.

K vytýkanému nedostatočnému preukázaniu zákonného znaku v úmysle spôsobiť niekomu škodu či prospech uviedol, že v úmyselnom vedomom konaní obvinených Ing. U. L. a Ľ. H., pod vedením Ing. D. Š. a Ing. Y. L., PhD., bolo v tomto prípade jednoznačne preukázané fiktívne súťaženie uchádzačov o zákazku zabezpečením dohodnutých cenových ponúk a určenie víťaza, a tým aj potvrdené a preukázané dosiahnutie neoprávneného prospechu.

V súlade s touto argumentáciou prokurátor navrhol odmietnuť dovolania obvinených ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) podal v neprospech obvinených Ing. U. D., Ing. K. F., Ing. U. L. a Ľ. H. dovolanie proti uzneseniu najvyššieho súdu ako i konaniu, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, a to z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

V ňom uviedol, že najvyšší súd nedostatočne vyhodnotil odvolacie námietky prokurátora ohľadom

právneho posúdenia trestného činu menovaných obvinených podľa § 266 ods. 2 písm. e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. i) Trestného zákona. Najvyšší súd mal uviesť, prečo nemožno ich konanie kvalifikovať aj ako konanie členov organizovanej skupiny, avšak namiesto toho len odkázal na svoje skoršie uznesenie v tejto veci z 15. augusta 2017, sp. zn. 2 To 9/2016.

V danej súvislosti generálny prokurátor uviedol, že označené uznesenie z 15. augusta 2017 bolo vydané senátom 2 T pod inou spisovou značkou a v inom zložení (kde predsedom senátu bol JUDr. Petra Paluda a členmi senátu boli JUDr. František Mozner a JUDr. Patrik Pribelský, PhD.) než napadnuté uznesenie (kde predsedom senátu bol JUDr. Peter Paluda a členmi senátu boli JUDr. František Mozner a JUDr. Martin Piovarsky), a preto poukazovanie na právny názor týkajúci sa časti o právnej kvalifikácii súčinnosti, vyjadrený v odôvodnení rozhodnutia iného senátu, nepovažuje za správne.

Generálny prokurátor je toho názoru, že hoci konanie obvinených Ing. U. D. a Ing. K. F. bolo realizované mimo konania obvinených Ing. U. L. a Ľ. H., obe dvojice mali tvoriť organizovanú skupinu s Ing. D. Š. a Ing. Y. L., PhD. Generálny prokurátor uviedol, že na základe preukázaných zistení o spoločnej dohode ohľadom spôsobu a výsledku vykonaných verejných obstarávaní, separátne k zabezpečeniu stavebných dozorov (obvinení Ing. U. L. a Ľ. H.) a separátne k zabezpečeniu externého obstarávateľa zhotoviteľa stavby (obvinení Ing. U. D. a Ing. K. F.), si k stanovisku odvolacieho súdu, že trestná činnosť obvinených Ing. Y. L., PhD. a Ing. D. Š. (voči ktorým už bola trestná vec právoplatne skončená) a obvinených Ing. U. D., Ing. K. F., Ing. U. L. a Ľ. H. tvorí jeden celok a jeden skutok, dovoľí poznamenať, že o tento jeden skutok ide výlučne u Ing. D. Š. a Ing. Y. L., PhD., ktorí riadili a ovládali ostatných spoluobvinených, spolčených na dve podskupiny. Doterajšia prax podľa neho uznáva, že všetci členovia organizovanej skupiny pri zloženej trestnej činnosti sa nemusia osobne poznať, a preto nemôže byť významnou skutočnosťou, ak sa počas skutku obvinení Ing. U. L. a Ľ. H. nepoznali s Ing. U. D. a Ing. K. F.. Ich osobitné konania pri verejných obstarávaníach - dve na obstaranie stavebného dozoru a jedno na zabezpečenie externého obstarávateľa, sú vyčlenené aj v popise skutku odsekmi.

Predmetný skutok je, podľa názoru generálneho prokurátora, popísaný ako zložené a spoločné konanie viacerých osôb, ktorí si rozdelili úlohy, konali plánovito, koordinovane a po nejaký čas, čo sú v zmysle § 129 ods. 2 Trestného zákona znaky organizovanej trestnej činnosti, a preto je v rozpore so zákonom iné právne posúdenie takto ustálených skutkových okolností.

Generálny prokurátor poukázal na to, že prvostupňový súd pôvodne uznal obvinených, ako aj Ing. Y. L., PhD. a Ing. D. Š. v úzko súvisiacej veci, za vinných zo spáchania stíhaného trestného činu aj podľa § 266 ods. 2 písm. e) v spojení s § 138 písm. i) Trestného zákona. V tejto súvislosti uviedol, že súdy v preskúvanom prípade vychádzali z nesprávneho právneho záveru odvolacieho súdu k súčinnosti jednotlivých obvinených na zloženom a komplexnom skutku. Najvyšší súd zapochyboval o členstve obvinených Ing. U. L. a Ľ. H. v organizovanej skupine a následne dedukciou pripustil totožnú úvahu aj vo vzťahu k obvinenému Ing. U. D. a pri aplikácii zásady beneficium cohaesionis aj u obvineného Ing. K. F.. Takýto záver považuje generálny prokurátor za nesprávny a nezodpovedajúci zisteným skutočnostiam o osobitnom a od seba samostatnom konaní dvojíc obvinených v rámci organizovanej skupiny osôb obvinených pod vedením Ing. Y. L., PhD. a Ing. D. Š..

Okrem toho, že v spise je nazhromaždený dostatočný podklad k právnemu záveru o aktívnom členstve menovaných v organizovanej skupine na úrovni konajúcich článkov, je podľa názoru generálneho prokurátora najmä u obvineného Ing. K. F. preukázaná vina zo žalovaného trestného činu, a to jeho vyhlásením, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Napriek tomu, že prvostupňový súd toto vyhlásenie prijal na hlavnom pojednávaní konanom 19. novembra 2015, bez nejakých zistení o zmene dôkaznej situácie právne posúdil skutok v rozpore s jeho kvalifikáciou v zmysle prijatého vyhlásenia ku skutku právne posúdeného v obžalobe, a teda nezákonne. Spornými rozhodnutiami napokon nastal paradoxný stav, kedy za tento skutok boli dvaja aktéri odsúdení ako členovia organizovanej skupiny bez splnenia zákonného znaku spolčenia viac ako troch osôb.

Čo sa týka vyššie uvedeného vyhlásenia o vine, k tomu generálny prokurátor dodal, že jeho prijatie za dodržania všetkých procesných podmienok tvorí prekážku, ktorá neumožňuje odvolaciemu a ani dovolaciemu súdu meniť priznaný skutkový stav či právnu kvalifikáciu. Obmedzenie v uplatňovaní opravných prostriedkov, vyplývajúce z § 257 ods. 7 Trestného poriadku, sa však podľa jeho názoru, pokiaľ ide o okruh osôb oprávnených na podanie dovolania, týka len obvineného, ktorý takéto vyhlásenie urobil. Vo veci konajúce súdy teda vo vzťahu k obvinenému Ing. K. F., pozmením právnej kvalifikácie formy súčinnosti na žalovanom skutku, vôbec nerešpektovali uvedené zákonné pravidlá ani slobodný prejav vôle obvineného prijať vinu podľa obžaloby.

V kontexte uvedeného generálny prokurátor namielol aj nedostatočné uloženie trestov obvineným, podotýkajúc v súlade so znením stanoviska, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 5/2011, že nakoľko výrok o treste nemôže obstať v dôsledku chybného výroku o vine, výroky o trestoch nenapáda prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

V predmetnej trestnej veci tak podľa názoru generálneho prokurátora došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu skutkového stavu, ktorý bol náležite a nemenne zistený a vykonaným dokazovaním aj preukázaný, čím je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Skutok uvedený v obžalobnom návrhu, ktorý bez najmenších pochybností zodpovedá i výsledkom dokazovania, obsahuje z formálneho aj materiálneho hľadiska všetky zákonné znaky skutkovej podstaty pokračovacích zločinov machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe, a to u obvinených Ing. U. D. a Ing. K. F. podľa § 266 ods. 1, ods. 2 písm. e) v spojení s § 138 písm. i), ods. 3 písm. a) Trestného zákona sčasti v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona a u obvinených Ing. U. L. a L. H. podľa § 266 ods. 1, ods. 2 písm. e) v spojení s § 138 písm. i) Trestného zákona

Generálny prokurátor navrhol, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu v časti zamietnutia odvolania prokurátora ako aj konaním, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, bol porušený zákon v § 129 ods. 2, § 138 písm. i), § 266 ods. 2 písm. e) Trestného zákona ako aj v § 2 ods. 12, § 257 ods. 7, § 319 a § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil toto uznesenie najvyššieho súdu ako aj jemu predchádzajúci rozsudok Špecializovaného trestného súdu a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Špecializovanému trestnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený Ing. K. F. cestou obhajcu uviedol, že s úvahami generálneho prokurátora v podanom dovolaní sa nestotožňuje a napadnuté rozhodnutia považuje za zákonné. Poukázal na to, že prokurátor v odvolaní z 24. mája 2019 vo vzťahu k jeho osobe akcentoval, že prvým odsudzujúcim rozsudkom z 15. mája 2016 ho súd uznal za vinného z členstva v organizovanej skupine a uložil mu miernejší trest (2 roky s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 roky) ako keď ho uznal za vinného, avšak nie z trestnej činnosti spáchanej organizovanou skupinou, ale formou spolupáchateľstva, kedy mu uložil prísnejší trest. Okrem toho prokurátor v tomto odvolaní nenamietal prijatie jeho vyhlásenia o vine, pričom zo žiadneho ustanovenia nevyplýva, že by odvolací súd nemohol v takom prípade, vo vzťahu k jeho osobe, pri aplikácii zásady beneficium cohaesionis zrušiť rozsudok prvostupňového súdu. Z týchto dôvodov je podľa jeho názoru potrebné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť dovolanie generálneho prokurátora.

Obvinený L. H. v úvode svojho vyjadrenia navrhol, aby najvyšší súd v súlade s § 382 Trestného poriadku odmietol dovolanie generálneho prokurátora. Ten totiž podľa jeho názoru neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé spochybniť či vyvrátiť správnosť právneho posúdenia skutku. Najvyšší súd v uznesení z 15. augusta 2017, sp. zn. 2 To 9/2016, pritom zrozumiteľne vysvetlil, prečo v tejto trestnej veci neboli naplnené znaky kvalifikačného pojmu organizovaná skupina. Generálny prokurátor podľa jeho názoru nepreukázal, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin, a teda že by v tomto smere bol daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Aj podľa názoru generálneho prokurátora malo ísť o trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a

verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona. Poukazovanie na § 266 ods. 2 písm. e) Trestného zákona je bezpredmetné, nakoľko nezakladá naposledy uvedený dovolací dôvod. Za nedôvodné považoval obvinený dovolanie generálneho prokurátora aj s ohľadom na posúdenie intenzity namietaného porušenia zákona a jeho prípadný vplyv na postavenie obvineného. V pôvodnom konaní totiž prokurátor pri jeho osobe považoval za primeraný trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, ktorého výkon bol podmienenečne odložený so skúšobnou dobou na 2 roky. Výslovne to vyplýva nielen z jeho odvolania proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu zo 16. mája 2019, sp. zn. BB-4T/27/2015, ale aj z toho, že proti pôvodnému rozsudku tohto súdu z 15. apríla 2016, sp. zn. BB-4T/27/2015, v jeho neprospech odvolanie ani len nepodal. Vzhľadom na trest, ktorý prokurátor považoval za primeraný, nemôže trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov s podmienenečným odkladom na skúšobnú dobu 1 rok znamenať podstatnú zmenu jeho situácie. Akékoľvek zvyšovanie jemu uloženého trestu by v tomto štádiu konania, vzhľadom na plynutie času od spáchania skutku (rok 2011) a riadne vedenie života, popieralo účel ukladania trestov a odporovalo zákazu reformatio in peius. Ten sa podľa obvineného uplatní aj v tom prípade, ak prokurátor podá v ďalšej fáze konania odvolanie či dovolanie v neprospech obvineného. Nakoľko proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 15. apríla 2016, sp. zn. BB-4T/27/2015, bolo podané odvolania iba v jeho prospech, za nezmenenej dôkaznej situácie by akékoľvek zvýšenie uloženého trestu znamenalo porušenie uvedeného zákazu.

Obvinený Ing. U. L. uviedol, že dovolanie generálneho prokurátora podľa jeho názoru nebolo podané oprávnenou osobou a ani mu nie je zrejmé, prečo v jeho prípade namieta porušenie § 2 ods. 12 a § 257 ods. 7 Trestného poriadku. Prvé z uvedených ustanovení sa totiž týka hodnotenia dôkazov a druhé je vo vzťahu k jeho osobe bezpredmetné, keďže on vyhlásenie o vine neurobil. Zamietnutím odvolania prokurátora proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu zo 16. mája 2019, sp. zn. BB-4T/27/2015, nemohlo dôjsť k porušeniu ustanovení § 319 a § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, lebo prokurátor podal odvolanie v jeho neprospech nedôvodne. Nemohlo dôjsť ani k porušeniu § 129 ods. 2, § 138 písm. i) a § 266 ods. 2 písm. e) Trestného zákona. Na otázku naplnenia kvalifikačného znaku „organizovaná skupina“ dali konajúce súdy prokurátorovi náležitú odpoveď, prečo nepovažovali za preukázané spáchanie skutku organizovanou skupinou. Na uvedenom nič nemení ani zmena v zložení senátu 2 T odvolacieho súdu. Z dovolania napokon nevyplýva ani uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Generálny prokurátor podľa názoru obvineného nespochybňuje v zmysle dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku právne posúdenie skutku ako trestného činu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona. V súvislosti s tvrdením, že pri dovolaní je nevyhnutné skúmať aj intenzitu namietaného porušenia zákona, poukázal na rozsudok Špecializovaného trestného súdu zo 16. mája 2019, sp. zn. BB-4T/27/2015, ktorým mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov s podmienenečným odkladom na skúšobnú dobu 1 rok. V odvolaní proti tomuto rozsudku prokurátor poukázal na skorší rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 15. apríla 2016, sp. zn. BB-4T/27/2015, pri ktorom jemu uložený trest prokurátor považoval za primeraný, čo korešponduje s tým, že proti tomuto rozhodnutiu ani nepodal odvolanie. Týmto rozsudkom mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov s podmienenečným odkladom na skúšobnú dobu tiež 2 rokov, pričom k jeho zrušeniu došlo len na základe odvolania v jeho prospech. Pokiaľ teda už raz bolo rozhodnuté o výške trestu a proti tomuto výroku nebolo podané odvolanie v neprospech obvineného, zásada zákazu reformatio in peius má dosah na celé ďalšie konanie a rozhodovanie. Obvinený poukázal na to, že vedie riadny život a inkriminované verejné obstarávania mali byť zahájené ešte v marci 2011. Ak teda prokurátor pred viac ako štyrmi rokmi nevyužil svoje právo podať odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu a trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmienenečným odkladom na skúšobnú dobu 2 rokov považoval za primeraný, tak právoplatne uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov s podmienenečným odkladom na skúšobnú dobu 1 roka v tomto smere neznamená pre obvineného žiadnu zásadnú zmenu. Z týchto dôvodov navrhol, aby najvyšší súd podľa § 382 Trestného poriadku odmietol dovolanie generálneho prokurátora.

Obvinení E. H.X. a Ing. U. L. sa k dovolaniu generálneho prokurátora vyjadrili aj prostredníctvom spoločného obhajcu, uvádzajúc, že nakoľko generálny prokurátor podľa ich názoru v dovolaní neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by preukazovali naplnenie ním uplatneného dovolacieho dôvodu

podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, adekvátnym následkom by malo byť jeho odmietnutie podľa § 382 Trestného poriadku. K namietanému porušeniu zákona v § 2 ods. 12 Trestného poriadku uviedli, že dovolací súd nemôže opätovne prehodnocovať vykonané dôkazy podľa predstáv dovolateľa, a preto nesúhlas s hodnotením dôkazov nemôže naplniť žiadny dovolací dôvod. V ich prípade nemohlo dôjsť ani k porušeniu § 257 ods. 7 Trestného poriadku, keďže ani jeden z nich neurobil vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Ani zamietnutím odvolania prokurátora proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu zo 16. mája 2019, sp. zn. BB-4T/27/2015, nemohlo dôjsť k porušeniu zákona v § 319 a § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku, keďže prokurátor odvolanie v ich neprospech nepodal dôvodne. Generálnym prokurátorom namietané porušenie hmotnoprávných ustanovení § 129 ods. 2, § 138 písm. i) a § 266 ods. 2 písm. e) Trestného zákona je taktiež, podľa názoru obvinených, nedôvodné. Vo veci konajúce súdy totiž dali náležitú odpoveď, prečo nemohlo dôjsť k naplneniu osobitného kvalifikačného pojmu „organizovaná skupina“, ktorý zo skutku ani nevyplyva. Už základná skutková podstata stíhaného trestného činu v sebe zahŕňa určitý prvok organizovanosti a konania viacerých osôb. Pokiaľ generálny prokurátor poukázal na zmenu v zložení senátu najvyššieho súdu, tak z jeho dovolania nevyplyvajú žiadne konkrétne skutočnosti zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Obvinení ďalej uviedli, že prokurátor v odvolaní proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu zo 16. mája 2019, sp. zn. BB-4T/27/2015, považoval za primeraný trest uložený rozsudkom tohto súdu z 15. apríla 2016, sp. zn. BB-4T/27/2015. Proti naposledy uvedenému rozhodnutiu pritom prokurátor odvolanie v ich neprospech ani nepodal - k jeho zrušeniu došlo len na základe odvolania v ich prospech. Zároveň, v tomto rozsudku súd aplikoval aj dovolateľom namietané ustanovenie § 266 ods. 2 písm. e) Trestného zákona a uložil im trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 2 rokov. Za danej situácie je podľa obvinených na celé ďalšie konanie nevyhnutné uplatniť zásadu zákazu reformatio in peius. Pokiaľ prokurátor pred viac ako štyrmi rokmi nevyužil svoje právo podať odvolanie a trest odňatia slobody vo výmere 2 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 2 rokov považoval za primeraný, potom právoplatne uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 1 roka v tomto ohľade neznamená žiadnu zásadnú zmenu. Uvedené podľa obvinených platí o to viac, že dotknuté verejné obstarávania sa začali realizovať ešte v marci 2011, pričom obvinení nijako neprispeli k neprimeranej dĺžke tohto trestného konania.

Obvinený Ing. U. D. k dovolaniu generálneho prokurátora prostredníctvom obhajcu uviedol, že sa s ním nestotožňuje, nakoľko nespĺňa uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Generálny prokurátor sa podľa názoru obvineného odvoláva na skutkové zistenia, hoci úlohou dovolacieho súdu nie je ich preskúmavanie. Po rekapitulácii trestného konania v prejednávanej veci obvinený navrhol, aby najvyšší súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie generálneho prokurátora.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po zistení, že dovolania obvinených Ing. U. L., E. H.X. a generálneho prokurátora spĺňajú všetky formálne podmienky podľa § 382 písm. a), b) a d) až f) Trestného poriadku, sústredil svoju pozornosť na ich vecnú stránku a dospel k záveru, že im nie je možné vyhovieť, nakoľko zrejším spôsobom nespĺňajú dôvody dovolania uvedené v § 371 (ods. 1) Trestného poriadku.

Ešte pred analýzou uplatnenej dovolacej argumentácie stojí za zmienku, že v dovolacom konaní sa v zmysle § 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku uplatňuje tzv. obmedzený revízny princíp, podľa ktorého rozsah a hĺbka dovolacieho prieskumu je určovaná výhradne obsahom dovolania. Osoba oprávnená na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku teda musí v dovolaní špecifikovať, ktorú časť rozhodnutia napáda (či spochybňuje zákonnosť rozhodnutia ako celku, alebo len niektorý/é z jeho výrokov; prípadne aj konanie, ktoré predchádza tomu zodpovedajúcej časti), a v nadväznosti na to uviesť konkrétne chyby, ktoré majú nezákonnosť dotknutej časti rozhodnutia zakladať. Zodpovednosť za kvalitu podaného dovolania tak znáša sám dovolateľ, keďže iba ten svojimi námietkami určuje mantinely prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu; najvyšší súd nemôže na seba prebrať vlastnú aktivitu dovolateľa a iniciatívne zisťovať chyby v napadnutom rozhodnutí alebo aj v jemu predchádzajúcom konaní, ktoré by zodpovedali niektorému z prípustných dovolacích dôvodov. V

zmysle ustálenej rozhodovacej praxe prítom zároveň platí, že viazanosť najvyššieho súdu dôvodmi podaného dovolania v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa netýka ich formálno-právneho uplatnenia v zmysle § 371 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku, ale vecných chýb, ktoré dovolateľ v podaní namietol (rozhodnutie najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke pod č. 120/2012).

Zároveň sa žiada uviesť, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným a záväzným rozhodnutiam súdov predstavuje výrazný zásah do právnej istoty a stability právnych vzťahov v právnom štáte. Aj z uvedeného dôvodu je dovolanie určené k náprave najzásadnejších a zákonom taxatívne vymedzených procesných a hmotnoprávnych väd, ktoré by svojimi dôsledkami mohli zásadne ovplyvniť trestné konanie, respektíve jeho procesný výsledok. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 57/2007].

Jednotlivé dovolacie dôvody [§ 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku], ktoré môže dovolateľ uplatňovať, sú vymedzené taxatívne a podstatne užšie ako dôvody zakotvené v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní, aby sa príliš širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nenarušovala právna istota. Dovolanie teda nezakladá ďalšiu riadnu opravnú inštanciu a nepredstavuje „ďalšie odvolanie“. (Primerane napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/67/2018, 4Tdo/17/2019, 4Tdo/23/2019, 5Tdo/85/2017, 5Tdo/7/2020).

Obvinení Ing. U. L. a L. H., deklarujú naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, namietli nepríslušnosť Špecializovaného trestného súdu a v nadväznosti na to aj najvyššieho súdu z dôvodu skutkovej a vecnej oddelenosti toho, čo sa im kládlo za vinu a za čo boli v konečnom dôsledku odsúdení. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku má podľa ich názoru zakladať nesprávne právne posúdenie stíhaného skutku, pretože svojím konaním nenaplnili zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 266 ods. 1 Trestného zákona. Zo stíhaného skutku totiž nevyplýva opis konania v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní či dojednania niektorému súťažiteľovi prednosti alebo výhodnejších podmienok na úkor iných súťažiteľov a ani to, komu a aký prospech (v konkrétne určenej výške) mali svojím konaním zadovážiť.

Podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd.

Z ustálenej súdnej praxe najvyššieho súdu plynie, že námietka o nepríslušnosti súdu podľa § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku sa musí vždy vzťahovať na jeho konečné rozhodnutie. Vyplýva to zo znenia tohto ustanovenia, podľa ktorého dovolanie možno podať, ak vo veci rozhodol nepríslušný súd. V rámci tohto dovolacieho dôvodu tak nemožno úspešne namietat, že súd mal po podaní obžaloby vec postúpiť z dôvodu nedostatočných skutkových zistení pre prokurátorom použitú právnu kvalifikáciu inému súdu (rozhodnutie najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke pod č. 27/2020).

Prednosť vecnej príslušnosti Špecializovaného trestného súdu upravuje Trestný poriadok v ustanovení § 16 ods. 5 Trestného poriadku, podľa ktorého (jeho druhej vety) tento súd vykonáva konanie o trestných činoch patriacich do jeho pôsobnosti v prvom stupni.

Podľa § 14 písm. b) Trestného poriadku pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu sa vzťahuje na trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 3 Trestného zákona, pričom z ustanovenia § 14 písm. n) teraz platného a účinného Trestného poriadku [a § 14 písm. m) Trestného poriadku účinného v čase podania obžaloby v prejednávanej veci, teda do 22. júna 2015] plynie, že pôsobnosť Špecializovaného trestného súdu sa vzťahuje aj na trestné činy súvisiace s trestným činom uvedeným okrem iného aj v písmene b), ak sú splnené podmienky na spoločné konanie.

Podľa § 18 ods. 1 Trestného poriadku o všetkých trestných činoch toho istého obvineného a proti všetkým obvineným, ktorých trestné činy spolu súvisia, sa môže vykonať spoločné konanie, ak to zrejme nebude brániť ukončeniu veci v primeranej lehote, s tým, že z ustanovenia § 19 ods. 1 Trestného

poriadku (jeho druhej vety) plynie, že ak čo len jeden z trestných činov patrí do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu, spoločné konanie vykonáva Špecializovaný trestný súd.

Z predloženého spisového materiálu je zrejmé, že v prejednávanej trestnej veci sa viedlo spoločné prípravné konanie voči šiestim obvineným pre skutok právne posúdený ako pokračovací zločin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe diferencovane kvalifikovaný vo vzťahu k jednotlivým obvineným, pričom u dvoch z nich (Ing. Y. L., PhD. a Ing. D. Š.) prokurátor podal návrh na schválenie dohody o vine a treste a súčasne na zvyšných štyroch obvinených podal obžalobu na Špecializovaný trestný súd, a to na obvinených Ing. U. D. a Ing. K. F. pre pokračovací zločin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1, ods. 2 písm. e), ods. 3 písm. a) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. i) Trestného zákona (spáchaný organizovanou skupinou) sčasti v štádiu prípravy podľa § 13 ods. 1 Trestného zákona a na obvinených E. H. a Ing. U. L. pre pokračovací zločin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 ods. 2 písm. e) Trestného zákona v spojení s § 138 písm. i) Trestného zákona (spáchaný organizovanou skupinou) s tým, že vecnú príslušnosť Špecializovaného trestného súdu na prejednanie podanej obžaloby vo vzťahu ku všetkým štyrom obvineným opodstatňovali ustanovenia § 14 písm. b) a m) Trestného poriadku v znení účinnom do 22. júna 2015.

Nepríslušnosť Špecializovaného trestného súdu v prejednávanej trestnej veci namietali obvinení E. H. a Ing. U. L., prostredníctvom svojich obhajcov, už na hlavnom pojednávaní konanom prvostupňovým súdom 19. novembra 2015 s tým, že Špecializovaný trestný súd túto námietku obvinených neakceptoval z dôvodu, že trestný čin, ktorý sa kládol podanou obžalobou dotknutým obvineným za vinu, podľa jeho názoru, vecne súvisel s trestným činom, na ktorý sa vecne vzťahuje právomoc Špecializovaného trestného činu, pričom rozsudkom z 15. apríla 2016 uznal uvedených obvinených za vinných v zmysle obžaloby, teda konštatoval, že všetci štyria obvinení sa stíhanej trestnej činnosti dopustili ako členovia organizovanej skupiny.

K zmene posúdenia konania obvinených ako konania formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona došlo až následnými rozhodnutiami prvostupňového súdu v podstate na základe právneho názoru vysloveného odvolacím súdom.

Podľa § 280 ods. 1 Trestného poriadku ak zistí súd v žalovanom skutku trestný čin, na ktorého prejednanie nie je príslušný, postúpi vec príslušnému súdu. Je však povinný rozhodnúť vec sám, ak ide iba o miestnu nepríslušnosť a obžalovaný ju nenamietal; rovnako je povinný sám vec rozhodnúť, ak by mala byť vec postúpená súdu toho istého druhu, avšak nižšieho stupňa, alebo ak by mala byť vec postúpená z okresného súdu v sídle krajského súdu na iný okresný súd. Postúpiť vec inému súdu nemôže súd, ktorému bola vec postúpená nadriadeným súdom, okrem prípadu, že by sa skutkový podklad na posúdenie príslušnosti medzitým podstatne zmenil.

Vzhľadom na to, že Špecializovaný trestný súd, ktorý svoju vecnú príslušnosť uznal a vec po preskúmaní obžaloby inému súdu nepostúpil, ako súd s postavením krajského súdu (§ 10 ods. 5 Trestného zákona) je vychádzajúc z vyššie citovaného ustanovenia § 180 ods. 1 Trestného zákona povinný vec prejednať aj v prípade, ak v priebehu konania zistí, že nie je na jej prejednanie vecne príslušný (formuláciu „ak by mala byť vec postúpená z okresného súdu v sídle krajského súdu na iný okresný súd“ v ustanovení § 280 ods. 1 Trestného poriadku je potrebné vyložiť extenzívne, pre všetky prípady vyšších kompetenčných oprávnení v rozsahu vecnej príslušnosti alebo pôsobnosti - k tomu už spomínané rozhodnutie najvyššieho súdu publikované v Zbierke pod číslom 27/2020, ale aj rozsudok najvyššieho súdu z 23. januára 2018, sp. zn. 2 To 11/2016), zmena posúdenia konania obvinených ako konania už nie formou organizovanej skupiny ale spolupáchateľstvom, nemá žiaden vplyv na vecnú príslušnosť Špecializovaného trestného súdu v prejednávanej veci, preto námietky obvinených v tomto smere dovolací dôvod plynúci z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zjavne nenapĺňajú.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na

nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku v zmysle citovaného zákonného vymedzenia pripúšťa dve vzájomne sa nevylučujúce alternatívy námietok; prvá umožňuje vyjadrovať nesúhlas s právnou kvalifikáciou skutku a druhá s neprávym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia. Dikcia vety za bodkočiarkou kladie dôraz, aby v každom prípade išlo o námietky výlučne právne a nikdy nie skutkové. Konštatované má svoj praktický odraz v tom, že najvyšší súd na podklade dovolania obvineného či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku, prípadne osôb uvedených v § 369 ods. 5 Trestného poriadku, nemôže preskúmať správnosť zisteného skutku a postup, akým konajúce súdy v konkrétnej veci vyhodnotili dôkaznú situáciu, nakoľko k takejto činnosti nedochádza na poklade hmotnoprávných, ale procesných ustanovení (k tomu pozri bližšie rozhodnutia uverejnené v Zbierke pod č. 57/2007-II., 47/2014-II.). Dovolací súd je inak povedané zásadne viazaný skutkom ako produktom skutkových zistení, ku ktorým dospel súd v napadnutom rozhodnutí - jeho výrokovej časti.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie situácia spočívajúca v tom, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiaden trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho prípadne miernejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu (primerane napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/29/2018, 2Tdo/6/2019, 5Tdo/48/2018).

Naposledy citované ustanovenie teda slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb a jeho znenie za bodkočiarkou vylučuje možnosť úspešne sa domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené, s výnimkou uvedenou v ustanovení § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Inak povedané, vo vzťahu k skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru a nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov - ich posudzovanie je dominanciou konania odvolacieho. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu druhého stupňa [primerane uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Tdo/7/2018 z 3. septembra 2018 (publikované v Zbierke pod číslom 96/2018)].

Dovolací súd teda hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, a ktorý je vymedzený v takejto skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pod ktorú bol napadnutým rozsudkom podradený.

Trestného činu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 Trestného zákona sa dopustí ten kto v súvislosti s verejným obstarávaním alebo verejnou dražbou v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému prospech koná v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní alebo verejnej dražbe alebo dojedná niektorému súťažiteľovi alebo účastníkovi verejnej dražby prednosť alebo výhodnejšie podmienky na úkor iných súťažiteľov alebo účastníkov verejnej dražby...

Trestný čin machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 Trestného zákona má tzv. zloženú skutkovú podstatu, ktorá má viacero znakov (vrátane konaní) uvedených vo viacerých

alternatívach. Objektívna stránka tohto trestného činu tak spočíva v alternatívnom konaní páchatel'a, ktorý v súvislosti s verejným obstarávaním alebo verejnou dražbou v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému prospech: (i) koná v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní alebo verejnej dražbe, (ii) dojedná niektorému súťažiteľovi alebo účastníkovi verejnej dražby prednosť pred inými súťažiteľmi alebo účastníkmi verejnej dražby alebo (iii) dojedná niektorému súťažiteľovi alebo účastníkovi verejnej dražby výhodnejšie podmienky na úkor iných súťažiteľov alebo účastníkov verejnej dražby.

Z uvedených variant boli obvinení Ing. U. L. a E. H. uznaní za vinných z toho, že (spoločným pokračujúcim konaním) v súvislosti s verejným obstarávaním v úmysle zadovážiť inému prospech konali v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní a zároveň, že dojednali niektorému súťažiteľovi prednosť a výhodnejšie podmienky na úkor iných súťažiteľov.

Pod všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní treba v tejto veci rozumieť zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom do 31. marca 2011 (ďalej len „zákon o verejnom obstarávaní“).

Podľa § 9 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní pri zadávaní zákaziek postupovať podľa tohto zákona.

Podľa § 9 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní pri zadávaní zákaziek sa musí uplatňovať princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie uchádzačov alebo záujemcov, princíp transparentnosti a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Obsahové poňatie pre tento prípad relevantných princípov poskytuje napríklad rozhodnutie najvyššieho súdu, podľa ktorého princíp rovnakého zaobchádzania znamená, že každý záujemca alebo uchádzač dostáva informácie rovnakým spôsobom, v rovnakom čase a v rovnakom obsahu. Pre princíp nediskriminácie platí, že nemôžu byť stanovované podmienky, ktoré by niektorého z uchádzačov alebo záujemcov zvýhodňovali a iného naopak znevýhodňovali a pritom by nemali objektívnu súvislosť s predmetom a realizáciou zákazky. Princíp transparentnosti vyžaduje stanovenie jednoznačných postupových krokov a ich písomné zachytenie pre potrebu spätnej kontroly (rozsudok najvyššieho súdu z 11. februára 2009, sp. zn. 2 Sžo 69/2008).

Jedným z cieľov uplatňovania zákona o verejnom obstarávaní je rozvoj účinnej hospodárskej súťaže pri zadávaní verejných zákaziek - ich ochrana a riadny priebeh je zároveň jedným z objektov trestného činu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona. Rešpektovanie uvedených princípov má okrem iného zabrániť páchaniu trestnej činnosti spojenej s verejným obstarávaním v jej klasických podobách, medzi ktoré patrí účelový výber vopred zvoleného víťaza. Princípy uvedené v naposledy označenom ustanovení sú univerzálne a uplatňovali sa aj pri zadávaní zákaziek s nízkymi hodnotami podľa § 102 zákona o verejnom obstarávaní, hoci zákon pre tento rozsah nákupov v podstate neupravoval žiadny formálny postup.

V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe dojednaním prednosti pri verejnom obstarávaní sa má na mysli zvýhodnenie, resp. uprednostnenie niektorého súťažiteľa pri končennom posudzovaní výsledkov verejného obstarávania na úkor ostatných súťažiteľov. Za dojednanie výhodnejších podmienok treba považovať poskytnutie takých podmienok, ktoré akýmkoľvek spôsobom zvýhodňujú niektorého súťažiteľa pred ostatnými, čím medzi nimi vzniká disproporcía a nevyvážený prístup k získaniu verejnej zákazky. V danom prípade pritom nejde len o poskytnutie určitej informácie, ktorou ostatní uchádzači o verejnú zákazku nedisponujú, ale aj o samotné potlačenie súťažného prostredia (k poslednej vete pozri uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 25. júna 2020, sp. zn. 5 Tdo 592/2020, bod 17.). Za najzávažnejší v tomto ohľade preto treba označiť ten prípad, keď v dôsledku porušenia zákona pri verejnom obstarávaní k súťaži medzi dvoma či viacerými subjektmi vôbec nedôjde.

Následok pri základnej skutkovej podstate trestného činu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej

dražbe podľa § 266 Trestného zákona tak (konkrétne pre posudzovaný prípad) môže spočívať v: (i) porušení ustanovenia všeobecne záväzného právneho predpisu o verejnom obstarávaní, (ii) dojednaní prednosti súťažiteľovi alebo (iii) dojednaní výhodnejších podmienok pre súťažiteľa. V tejto súvislosti možno poznamenať, že dojednanie prednosti či výhodnejších podmienok sa v praxi veľmi často prejaví aj v automatickom porušení všeobecne záväzného predpisu o verejnom obstarávaní, a to práve skrz povinnosť dodržiavania všeobecných princípov verejného obstarávania, ako je tomu v preskúmvanej veci.

Z obsahu ustáleného skutku vyplýva, že obvinení Ing. U. L. a E. H. sa ho, resp. jeho dielčieho útoku dopustili tým spôsobom, že spoločným konaním na základe poverenia Ing. D. Š. zaobstarali potrebné písomné podklady k trom potenciálnym súťažiacim pre obe verejné obstarávania (na výkon stavebného dozoru) a k ich cenovým ponukám tak, aby sa víťazmi týchto verejných obstarávaní stali dopredu určené spoločnosti Y.-U., a.s. a R. D., s.r.o. Menovaní obvinení to dosiahli prostredníctvom toho, že zabezpečili dopredu vybrané súťažiacie spoločnosti, pričom menovaným spoločnostiam poskytovali vzorové podklady na vypracovanie ponúk ešte pred samotným spracovaním výzvy, kontrolovali a porovnávali ponuky ostatných súťažiteľov vrátane účelového upravovania cenových ponúk a napokon s nimi dohadovali aj podmienky spisania mandátnych zmlúv.

Z uvedeného podľa dovolacieho súdu jasne vyplýva, že obvinení svojim spoločným konaním nielenže systematicky zvýhodňovali konkrétne spoločnosti pri získaní oboch verejných zákaziek, ale v konečnom dôsledku aj zabezpečili ich výber. Podstata ich konania teda fakticky spočívala v celkovom fingovaní procesu verejného obstarávania, keďže obe verejné zákazky boli od začiatku určené pre spoločnosti Y.-U., a.s. a R. D., s.r.o.

Týmto konaním obvinení zároveň v súvislosti s verejným obstarávaním porušili princípy rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie a transparentnosti, čím konali v priamom rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní, a to konkrétne s vyššie citovaným § 9 ods. 4 zákona o verejnom obstarávaní.

Sumarizujúc, obvinení sa trestného činu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 Trestného zákona dopustili spoločným konaním (§ 20 Trestného zákona) vo všetkých troch jeho alternatívach.

Slovné spojenie (relevantné pre posudzovaný prípad) v úmysle (páchateľa) zadovážiť inému prospech v § 266 ods. 1 Trestného zákona vyjadruje motív ako ďalší znak subjektívnej stránky uvedeného trestného činu popri implicitne požadovanom úmyselnom zavinení v zmysle § 17 Trestného zákona. Základná skutková podstata trestného činu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 Trestného zákona (ako to vyplýva aj z vyššie uvedeného) nevyžaduje následok v podobe spôsobenia škody či zadováženia prospechu; ide o okolnosti, ktoré majú význam pre naplnenie kvalifikovaných skutkových podstát tohto trestného činu podľa § 266 ods. 2 písm. a), ods. 3 písm. a) Trestného zákona. Motív ako vnútorný podnet, ktorý viedol páchatel'a k rozhodnutiu spáchať trestný čin, si nemožno zamieňať s následkom (vrátane eventuálnej potreby zistenia výšky prospechu) a nevyhnutnosťou jeho zavinenia. Z hľadiska existencie motívu tak postačí, aby úmysel páchatel'a preukázateľne smeroval k zadováženiu prospechu, a to bez potreby jeho peňažného vyčíslenia.

V tejto súvislosti, nadväzujúc na teoretické úvahy k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, najvyšší súd poukazuje na svoje zovšeobecňujúce závery, podľa ktorých tento dovolací dôvod nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia. Predmetom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku potom môže byť už len nesprávne právne posúdenie takto ustáleného skutku v skutkovej vete ustálenej súdmi prvého a druhého stupňa, ale

nikdy samotné skutkové zistenie, ktoré sú jej obsahom, a ktoré nie je možné akokoľvek doplniť a meniť (stanovisko uverejnené v Zbierke pod č. 3/2011).

Motív spoločným konaním zadovážiť prospech vybraným obchodným spoločnostiam vyplýva zo spoločného konania obvinených, ktoré smerovalo a vyústilo podpisom odplatných zmlúv medzi Úradom Nitrianskeho samosprávneho kraja ako mandantom a protežovanými obchodnými spoločnosťami Y.-U., a.s. a R. D., s.r.o. ako mandatármi.

Uvedené platí aj pre tzv. subjektívnu podmienku spolupáchateľstva, nakoľko zo znenia skutku je zrejme spoločné konanie obvinených, existenciu ktorej (objektívnej) podmienky spolupáchateľstva obvinení vo svojich dovolaniach ani osobitne nespochybňujú.

Inak zjednodušene povedané z v prejednávanej veci ustáleného skutku plynie, že Ing. D. Š. poverila obvinených E. H. a Ing. U. L. zabezpečiť potrebné písomné doklady k trom potencionálnym súťažiacim pre každé verejné obstarávanie a k nim cenovým ponukám tak, aby sa víťazmi týchto dvoch verejných obstarávaní stali dopredu určené spoločnosti. Z takto formulovaného skutku je nepochybne zrejмый úmysel obvinených ako aj motív ich konania v podstate potlačiť akýkoľvek súťažný charakter dotknutých verejných obstarávaní, toto verejné obstarávanie len fingovať, zákazky poskytnúť dopredu určeným spoločnostiam bez akejkoľvek reálnej súťaže a tým „víťazom“ poskytnúť výhodu v podobe možnosti realizovať zákazku, ktorú by bez fingovaného verejného obstarávania zrejme nedostali.

Generálny prokurátor, dovoľávajúc sa dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, založil opodstatnenosť svojho dovolania na námietke, že stíhaný skutok mal byť u všetkých štyroch obvinených kvalifikovaný aj podľa § 266 ods. 2 písm. e) v spojení s § 138 písm. i) Trestného zákona, t. j. závažnejším spôsobom konania - konkrétne organizovanou skupinou, a preto obvineným uložené tresty sú nedostatočné.

V tomto smere treba hneď na začiatok uviesť, že právne úvahy generálneho prokurátora sú z pohľadu dovolacieho súdu irelevantné, nakoľko za správne zvolenú (potenciálne účinnú) argumentáciu možno v súlade s vyššie priblíženým teoretickým poňatím dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku považovať jedine takú, ktorá v danom prípade poukazuje na nesúlad právnej kvalifikácie skutku v porovnaní s jeho ustálenou formuláciou, t. j. na prítomnosť znakov, ktoré charakterizujú trestnú súčinnosť obvinených ako organizovanú skupinu. Takéto odôvodnenie zo strany generálneho prokurátora však v podanom dovolaní de facto celkom absentuje. Odlišné - použité spektrum námietok (spravidla) naráža na ustálené skutkové zistenia, ktoré dovolací súd nie je oprávnený preskúmať inak než na podklade dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý je oprávnený vznášať iba minister spravodlivosti.

Organizovanou skupinou sa podľa § 129 ods. 2 Trestného zákona rozumie spoločenie najmenej troch osôb na účel spáchania trestného činu, s určitou deľbou určených úloh medzi jednotlivými členmi skupiny, ktorej činnosť sa v dôsledku toho vyznačuje plánovitosťou a koordinovanosťou, čo zvyšuje pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu.

K rozlišovaniu medzi spolupáchateľstvom a organizovanou skupinou je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že ak sa na páchaní trestnej činnosti podieľajú dve alebo viaceré osoby (v prípade organizovanej skupiny najmenej tri), potom medzi nimi zákonite musí dôjsť k určitému rozdeleniu úloh, ktoré môže byť viac-menej živelné alebo vopred uvážlivo zosúladené. Je to práve miera onej plánovitosti a koordinácie, ktorá (okrem iného) odlišuje spolupáchateľstvo od spáchania trestného činu organizovanou skupinou. Nie každé rozdelenie činností pri páchaní trestnej činnosti je teda možné pokladať za konanie organizovanej skupiny; tá vyžaduje vyššiu mieru koordinovanosti a plánovitosti než spolupáchateľstvo. Zároveň platí, že existencia všetkých znakov organizovanej skupiny (vrátane plánovitosti a koordinovanosti) musí vo svojom výsledku zvýšiť pravdepodobnosť úspešného spáchania trestného činu (k tomu primerane pozri napr. rozhodnutie uverejnené v Zbierke pod č. 45/1986).

Plánovitosťou treba rozumieť vytvorenie vopred určeného rozvrhu činností so zreteľom na vytýčený cieľ. Z trestnoprávneho hľadiska musí ísť minimálne o rámcovú predstavu toho, ako má byť trestný čin

spáchaný. Z toho vyplýva, že zvyčajne nepôjde o spontánne, ale vopred premyslené konanie zahŕňajúce jasné rozdelenie úloh a zabezpečenie prostriedkov, ktoré majú prispieť k jeho „úspešnému“ spáchaniu.

Koordinácia je úmerne podmienená zvolenému plánu. Ide o súhrn vzájomne súvisiacich činností, a teda zosúladenie členov skupiny pri činnostiach súvisiacich s naplánovanou trestnou činnosťou. Členovia skupiny by v súlade s uvedeným mali mať aspoň hrubú, resp. čiastkovú predstavu o úlohách ostatných jej členov na dotknutom trestnom čine.

Aplikujúc tieto kritéria na posudzovaný skutok, hoci z neho vyplýva isté rozdelenie úloh medzi obvinenými, ktoré bolo dané (v podstate len) ich postavením alebo zastávaním funkcií na Úrade Nitrianskeho samosprávneho kraja, absentuje v ňom popis konania obvinených zodpovedajúci plánovitosti a koordinácii za účelom „ľahšieho“ spáchania predmetného trestného činu. Inak povedané, v danom prípade chýba vyjadrenie vyššieho stupňa spolupráce na úrovni organizovanej skupiny, pričom (ako už bolo naznačené) ani generálny prokurátor tomu zodpovedajúcu časť skutku vo svojom dovolaní neidentifikoval. Konštatované pritom treba vnímať aj v kontexte objektívnych vlastností stíhanej trestnej činnosti, ktorej spáchanie pre svoju zložitosť, resp. sofistikovanosť už tým samým vyžaduje cieľavedomý postup, o to viac, ak je na ňom zúčastnených viacero osôb.

V tejto súvislosti možno poznamenať, že pokiaľ dotknutý skutok obsahuje vyjadrenia typu, že obvinení pri páchaní trestného činu (citujúc)...koordinovane a plánovito ... vykonávali svoju činnosť..., ...spoločne organizovali, koordinovali a vykonávali jednotlivé činnosti..., alebo ...spoločne organizovali a koordinovali jednotlivé postupy..., ide o vyslovene právne pojmy, ktoré nepatria do skutkovej vety, ktorá musí s dostatočnou obsahovou určitosťou vyjadrovať všetky skutkové okolnosti, ktoré sú kvalifikačným momentom právnej kvalifikácie (k tomu primerane pozri rozhodnutia uverejnené v Zbierke pod č. 22/2015-III. a 57/2016).

Napokon, vo vzťahu k obvineným Ing. K. F. a Ing. U. D. dovolanie generálneho prokurátora nespĺňa ani len materiálnu podmienku v zmysle § 371 ods.5 Trestného poriadku, keďže vytýkaná okolnosť (ktorá mala založiť uplatnený dovolací dôvod) nie je spôsobilá zásadne ovplyvniť ich postavenie. Zmena právneho posúdenia skutku v súlade s predstavami generálneho prokurátora v ich prípade nie je rozhodujúca, keďže obaja obvinení sa trestného činu machinácií pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 ods. 1 Trestného zákona dopustili v typovo závažnejšej kvalifikovanej skutkovej podstate podľa § 266 ods. 3 písm. a) Trestného zákona, než pokiaľ ide o namietaný (neprisúdený) kvalifikačný znak podľa § 266 ods. 2 písm. e) v spojení s § 138 písm. i) Trestného zákona.

Pre úplnosť možno doplniť, že primeranosť uloženého trestu, teda ak nevybočuje zo zákonného rámca, nie je predmetom dovolacieho prieskumu v zmysle logického výkladu opaku ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd jednomyselne odmietol dovolania obvinených E. H., Ing. U. L. a generálneho prokurátora.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.